

Dubí – Cínovec, 31. března 2025

TISKOVÁ ZPRÁVA

Prohlášení spolku CINVALD z.s. k udělení statusu strategického projektu těžbě lithia na Cínovci Evropskou komisí

Spolek CINVALD z.s. vyjadřuje svůj **důrazný nesouhlas** s rozhodnutím ze dne 25. 3. 2025, v němž Evropská komise prohlásila těžbu lithia na Cínovci za strategický projekt podle Aktu o kritických surovinách (nařízení EU 2024/1252, dále jen „CRMA“). Domníváme se, že toto označení je **předčasné**, nedostatečně **zohledňuje klíčové environmentální, sociální, procedurální a národně bezpečnostní aspekty** a představuje **významná finanční rizika pro český rozpočet a daňové poplatníky**.

Mezi hlavní důvody našeho nesouhlasu se statutem těžebních projektů patří:

1. Nedostatečné prokázání udržitelnosti projektu

Článek 6 odst. 1 písm. c) CRMA stanoví, že strategický projekt by měl být „**prováděn udržitelným způsobem**, zejména s ohledem na monitorování, prevenci a minimalizaci dopadů na životní prostředí, prevenci a minimalizaci nepříznivých sociálních dopadů prostřednictvím sociálně odpovědných postupů zahrnujících dodržování lidských práv... a smysluplné zapojení místních komunit“. Požadavky na udržitelnost jsou dále specifikovány v příloze III nařízení.

Projekt těžby, dopravy a zpracování lithia na Cínovci, jak je nyní popsán v dostupných materiálech v rámci procesu EIA a v materiálech, předložených k aktualizaci ZÚR, je **v přímém rozporu s těmito požadavky**. Neexistuje finální studie proveditelnosti prokazující technickou proveditelnost, nejsou zpracovány studie a expertizy environmentálních dopadů a dopadů na klima, neexistují plány monitorování a minimalizace dopadů na přírodu a krajinu, nejsou vyřešena rizika ztráty biodiverzity, narušení vodních ekosystémů a znečištění vzduchu a vody (včetně znečištění arsenem), na které upozornili odborníci.

2. Ekonomická smysluplnost a technická proveditelnost

Nebyla předložena relevantní a finální studie proveditelnosti a **nebyla dosud prokázána ekonomická smysluplnost a technická proveditelnost těžebních projektů**. Finanční životaschopnost projektu v souvislosti s nízkou koncentrací surovin v rudě, vysokými investičními i operačními náklady, nízkou tržní cenou lithia a rostoucími alternativami k Li-iontovým bateriím je nejistá.

3. Nedostatečné zapojení zainteresovaných stran

Zásady EU pro udržitelné suroviny, zdůrazněné v bodě odůvodnění 17 CRMA a související s článkem 6 odst. 1 písm. c), zdůrazňují význam „**smysluplného zapojení místních komunit a relevantních sociálních partnerů**“. Jsme hluboce znepokojeni tím, že **obavy a upozornění místních komunit jsou přehlíženy**, a i reálné a proveditelné **požadavky místních komunit** (např. princip jedno ložisko-jeden důl, doprava po železnici) **jsou zamítány** z finančních důvodů nebo formálně vypořádány s použitím účelových argumentací. Povaha provedených konzultací a informování veřejnosti je pouze formální a neúplná. Veřejnost není dostatečně a včas informována o zásadních krocích, které ovlivní život

CINVALD z.s.

spolek je zapsán u Krajského soudu v Ústí nad Labem, spisová značka L10561

IČO: 06089003

Cínovec 267, 415 01 Dubí

E-mail: info@cinvald.cz

www.cinvald.cz, www.lithium-cinovec.eu

dotčených komunit i stav Ústeckého kraje. I přes odpor místních komunit a kritický postoj samospráv a regionu dochází k nátlaku na realizaci projektu z centrální vlády a EU.

Tento nedostatek dostatečného přijetí veřejností a smysluplného zapojení zainteresovaných stran považujeme za **závažné selhání**, které je v rozporu s principy Aarhuské úmluvy, jejímž cílem je zaručit účast veřejnosti na rozhodování o otázkách životního prostředí.

4. Bezprecedentní objem těžby s nepředvídatelnými negativními dopady

Společnost Geomet s.r.o. plánuje provádět těžbu v objemu 3,2 milionů tun rudy z české strany a společnost Zinnwald Lithium v objemu 3 miliony tun rudy za rok z německé strany. Jde o **bezprecedentní rozsah hlubinné těžby v lokalitě, který může mít devastující vliv na krajinu, místní přírodu i zdraví lidí**. Pro srovnání, maximální těžba cínových rud v Altenbergu v polovině 80. let 20. století činila přibližně 1 milion tun ročně, přičemž objem těžby na Cínovci byl v té době mnohem nižší. Upozorňujeme, že těžební společnost zatím nepřijala žádná přiměřená opatření k prevenci nepříznivých environmentálních a sociálních dopadů, včetně rizika ztráty vody a přesídlení.

5. Přehlížení ochrany životního prostředí a práv komunit

Označení za strategický projekt, jehož cílem je urychlit a zjednodušit proces schvalování, představuje riziko **poškození klíčových veřejných zájmů** v oblasti životního prostředí, včetně ochrany přírody a krajiny, a **přehlížení práv místních komunit**. Tato prioritizace těžby surovin před environmentálními a sociálními zájmy je v rozporu s principem předběžné opatrnosti a vysokou úrovní ochrany životního prostředí požadovanou článkem 191 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU).

6. Sporný přeshraniční přínos

U projektů v rámci Unie vyžaduje článek 6 odst. 1 písm. d) CRMA, aby „**přinášely přeshraniční přínosy mimo dotčený členský stát**“.

Domníváme se, že paralelní a nezávislé plánování dvou hlubinných těžebních projektů a jedné povrchové těžby na české i německé straně povede k výraznému zvýšení negativních dopadů spíše než k přínosům. **Přeshraniční přínosy se zdají být nepodložené**. Pokud navazující řetězec bude výhradně v ČR, jak tvrdí česká vláda a Geomet s.r.o., tak pro území Spolkové republiky Německo představuje těžební projekt pouze negativní dopady.

7. Potenciální rozpor s právními předpisy EU a ČR v oblasti životního prostředí

Domníváme se, že udělení statusu strategického projektu bez důkladného a konečného posouzení dopadů na životní prostředí by mohlo vést k budoucím **porušením různých právních předpisů a směrnic EU a ČR** v oblasti životního prostředí týkajících se vody, biologické rozmanitosti, kvality ovzduší, nakládání s odpady, procesu EIA ad.

8. Obavy ohledně národní bezpečnosti a českých národních zájmů

Zatímco CRMA si klade za cíl zajistit dodávky kritických surovin, prohlášení konkrétního těžebního projektu za strategický a související povinnosti členských států dle CRMA by měly být **pečlivě přezkoumány z hlediska národní bezpečnosti**.

CINVALD z.s.

spolek je zapsán u Krajského soudu v Ústí nad Labem, spisová značka L10561

IČO: 06089003

Cínovec 267, 415 01 Dubí

E-mail: info@cinvald.cz

www.cinvald.cz, www.lithium-cinovec.eu

Přestože dle článku 46 odst. 4 CRMA členské státy mohou vznést námitky proti zpřístupnění souhrnných informací o strategických zásobách, pokud by to ohrozilo jejich národní bezpečnostní zájmy, obáváme se, že pokud ČR bude plnit povinnosti dle CRMA, může docházet k rizikům pro národní bezpečnosti, které mohou být zvýšeny v souvislosti se současnou geopolitickou situací. Zároveň se domníváme, že **postupy, povinnosti a požadavky dle CRMA mohou být v přímém rozporu s národními zájmy**. Nerostné bohatství na našem území je vlastnictvím České republiky podle § 5 zákona č. 44/1988 Sb., horního zákona, a těžba lithia by měla sloužit výhradně národním zájmům, o čemž vzhledem k vlastnické struktuře společnosti Geomet s.r.o. (49 % drží australská European Metals Holding) lze pochybovat.

9. Rizika financování z peněz daňových poplatníků

CRMA slibuje různé způsoby financování strategických projektů, nicméně **finanční životaschopnost tohoto projektu bez využití dotací a podpor nebyla prokázána a zůstává nejistá**. Geomet s.r.o. požádal o financování z transformačních fondů (Operačního programu Spravedlivá transformace) a označení tohoto projektu za strategický by mohlo **otevřít cestu k dalšímu veřejnému financování, které potenciálně zatíží veřejné rozpočty EU a ČR, tedy i daňové poplatníky**. Těžba z rudy je nákladná a závislá na kolísavých světových cenách lithia, existuje tedy riziko, **že z veřejných rozpočtů bude hrazen projekt s nejistými ekonomickými přínosy a významnými negativními environmentálními dopady**.

10. Sporný přínos pro zabezpečení strategických surovin pro EU a dekarbonizaci

Přestože jedním z hlavních cílů CRMA je zaručení dodávek potřebných surovin v EU, není zaručeno, že projekty těžby lithia v Krušných horách povedou k tomuto cíli. Vzhledem k vlastnické struktuře¹ **neexistuje záruka, že otevření dolů na lithium v lokalitě Cínovec-Zinnwald zvýší bezpečnost dodávek této suroviny pro EU a že lithium nebude vyváženo mimo evropský trh**. Naopak kvůli kontrole nad dalšími projekty těžby hrozí riziko zvýšení tržního podílu některých neevropských hráčů. CRMA má vést mimo jiné tomu, aby EU splnila své cíle v oblasti klimatu a digitálních technologií do roku 2030, nicméně přístup k udržitelným dodávkám kritických surovin lze zajistit také skrze projekty recyklace, přičemž výzkum v této oblasti probíhá také v České republice.

Plány těžby, dopravy a zpracování, jak byly předloženy v rámci procesu EIA, zahrnují spotřebu milionů litrů fosilních paliv ročně, vysokou energetickou náročnost, spotřebu obrovského množství chemických látek a významné emise bez ohledu na dostupnost šetrnějších alternativ. Lze se domnívat, že **navrhovaná těžba nesplní jeden z očekávaných cílů a nebude představovat žádný přínos pro dekarbonizační cíle Evropy nebo ČR**.

¹ Německý projekt je řízen společností Zinnwald Lithium GmbH, která není německou, nýbrž britskou společností (tedy mimo EU) a významné podíly v této společnosti drží i čínské společnosti (např. Ganfeng International Trading). Společnost European Metals Holding (EMH), vlastník 49 % společnosti Geomet s.r.o., která plánuje těžbu na české straně, je také mimoevropskou entitou, kótovanou na burzách v Austrálii a Británii. Austrálie těží a exportuje největší množství lithia, mimo jiné i obrovské množství do Číny.

CINVALD z.s.

spolek je zapsán u Krajského soudu v Ústí nad Labem, spisová značka L10561
 IČO: 06089003 | Cínovec 267, 415 01 Dubí
 E-mail: info@cinvald.cz | www.cinvald.cz, www.lithium-cinovec.eu

Závěr

Občanské organizace a iniciativy na obou stranách česko-německé hranice opakovaně upozorňují českou a německou, resp. saskou, vládu i Evropskou unii na zásadní nedostatky těžebních projektů v lokalitě Cínovec/Zinnwald a jejich negativní environmentální, sociální, finanční a bezpečnostní dopady. Uvedené nedostatky vyvolávají vážné pochybnosti, zda navrhované projekty těžby lithia můžou být realizovány udržitelným způsobem a být ziskové.

Spolek CINVALD z.s. **naléhavě vyzývá vládu a její členy, jednotlivá ministerstva, členy Parlamentu ČR i poslance Evropského parlamentu, aby věnovali pozornost tzv. strategickým projektům a CRMA. Apelujeme na vládu, aby přehodnotila prosazování těžby lithia, protože se domníváme se, že projekt ve své současné navrhované podobě nedostatečně splňuje kritéria udržitelnosti, postrádá dostatečné přijetí veřejností, vyvolává obavy ohledně národní bezpečnosti a představuje nepřiměřená finanční rizika pro veřejný rozpočet a daňové poplatníky.**

Požadujeme **důkladné a transparentní posouzení a zohlednění více udržitelných postupů v souladu s respektem k lidským právům, zájmům zainteresovaných skupin, principům zachování životního prostředí, Aarhuské úmluvě a národním zájmům.** Prioritizace zajištění dodávek surovin a zájmu velkých průmyslových hráčů nesmí být realizováno na úkor životního prostředí, lidských práv a práv místních komunit, národních zájmů a bezpečnosti ani zodpovědného nakládání s veřejnými financemi.

Kontakt pro média:

Kamila Vítek Derynková

Tel.: +420 606 108 600

E-mail: info@cinvald.cz

Spolek CINVALD z.s. je nepolitická nezisková organizace, založená v roce 2017 jako reakce na plánovanou povrchovou a hlubinnou těžbu lithia na Cínovci v Krušných horách, přímo v oblasti soustavy NATURA 2000 a v blízkosti dalších chráněných lokalit. Jeho hlavním posláním je ochrana přírody a krajiny a zároveň podpora občanské společnosti. Spolek se aktivně zapojuje do obecních a regionálních záležitostí a věnuje se osvětové a vzdělávací činnosti. V průběhu let se angažoval v řadě iniciativ souvisejících s těžbou lithia i dalšími rozsáhlými projekty v regionu. Upozorňuje na negativní dopady těžby nejen na samotný Cínovec, kde hrozí ztráta vody, propady a znečištění, ale i na širší okolí a na již dříve značně devastovaný Ústecký kraj. Spravuje webové stránky, které informují veřejnost o environmentálních a sociálních rizicích těžby lithia a o kontroverzích spojených s povolovacím procesem.

<https://cinvald.cz>, <https://lithium-cinovec.eu/>

CINVALD z.s.

spolek je zapsán u Krajského soudu v Ústí nad Labem, spisová značka L10561

IČO: 06089003

Cínovec 267, 415 01 Dubí

E-mail: info@cinvald.cz

www.cinvald.cz, www.lithium-cinovec.eu